

БИР КҮН ШАҲРИМИЗНИНГ

СЪЕЗДОЛДИ ФИЛИАЛДА
МЕХНАТ ЯНГИ
БАХТАСИ ВИСТАВКА

Республика юбилей
Маҳсулотлар чиройи
Пойтахтимиз меҳмонлари
Аҳолига қулайлик

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

6. йил чиқиши,
21 январь 1971 й
ПАЙШАНБА №17 (1392).
БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КВ ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТНИНГ ОРГАНИ

Дўстлигимиз
муштақам
Қардош
ўлка
тўйи
КЕЧА

СУРАТДА: «Уртор» кондитер фабрикасининг қандолатчиси О. Эгамбердиева. Кунлик нормасини 180—200 процентга етказиб адо этаётган бу аёл ўзининг ҳалол меҳнати билан ишчилар орасида шухрат қозongan.

Қардош Доғистон Автоном Республикаси ташкил топган кунининг 50 йиллик юбилейини нишонламоқда.

Ана шу санага бағишлаб қардош ўлкада умумхалқ таъналарини ўтказилмоқда. Юбилей муносабати билан ҳамшаҳарларимиз ўзларининг қардош дўстларининг 50 йиллик юбилейи билан муборакбод этмоқдалар.

Маълумки, ўлкада юз берган зилзила натижасида бир қатор уй-ўй бинолари шикастланди. Ана шунда Тошкент курувчилари ҳам барча республикаларнинг азаматлари қатори. Маҳаллага йўл олдилар. Ҳозирги пайтда у ерда «Ўзбекистон» маҳалласи бўлиб эълан этилди.

ДОҲИЙГА БАҒИШЛАНГАН КЎРГАЗМА

Бугун дағи бу мўтабар даргоҳда пролетариатнинг буюк доҳийси В. И. Ленинга бағишланган «Ленин Поляда» дега махусе выставка намоиш қилинади. Мат-лужки, В. И. Ленин Полянинг бир неча шаҳар ва қишлоқларида яшаб, ўз илмий фаолиятини давом эттирган ва тарихий воқеаларни кўзатиб борган эди. Кўргазмада доҳийнинг Полядадаги ҳаётини акс эттирувчи фотосуратлар, хужжатлар, китоблар ўрни олган. Кўрна кўргазмани Полянинг тарихий оқимлари тайёрлаган.

ЯНГИ МАРРАЛАР

Янги беш йилликнинг дастлабки икки йил кунлигини район корхоналари КПСС XXIV съезди шарафига социалистик мусобақани ааж олдирди ва янги йил топширигини муваффақият билан бажара бориш билан нишонладилар.

Кеча бўлиб ўтган партия-ҳўжалик активда Ўзбекистон КП район комитетининг биринчи секретари Б. Г. Халилов шу ҳақда гапирди. Докладчи район меҳнаткашлари саккизинчи беш йилликни муносиб яқундагиларини, беш йиллик топшириги 1970 йил 10 декабрда му-

ЛЕНИН РАЙОНИ

данидан илгари бажаририлганлиги, пландан ташқари беш миллион сўмлик янги маҳсулот реализация қилинганлигини таъкидлаб ўтди.

Ингилиш катнашчилари қўйидаги социалистик мажбуриятларни қабул қилдилар.

Саноат маҳсулотини реализация қилиш ва курилиш монтаж ишларини бажариш бўйича беш йилликнинг биринчи йили учун белгиланган план шу йилнинг 28 декабрига, биринчи квартал программаси 29 мартда бажарилади ва пландан ташқари квартал давомида бир миллион сўмлик илгари давомда эса уч ярим миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилади ва реализация қилинади. Ишлаб чиқариш жараёнларини механизация лаш ва автоматлаштириш фан ютуқларини, илгор технологияни, меҳнатни илмий ташкил этишни, новаторлар тажрибасини жорий қилиш йўли билан саноатда меҳнат унумдорлиги 6 процентга, курилишда эса 4,5 процентга оширилади.

Ингилишда «Учку» фирмаси сьёмкачиси Н. Попов, Граждан авиацияси самолётлари ремонт заводи мастери С. Истомин, «Средэзтрансстрой» баш инженер Г. Черский, каноп фабрикаси директори К. Абдураҳимов ва бошқа ўртоқлар сўзладилар.

Партия-ҳўжалик активини йиғилишида Ўзбекистон КП шаҳар комитетининг секретари Р. К. Шоньматов иштирок этди.

Меҳнат Қизил Байроқ орденли ўсимлик молдари кимёси институтининг илм аҳли илмий тадқиқот ишларини кун сайин ривожлантирмоқдалар.

СУРАТДА: институт тажриба-технологияси лабораториясининг баш инженер Қобул Муҳаммаджонов шифобахш алкохоллар тайёрлаш устида кузатиш олиб бораётган пайт.

М. Нуриддинов фотолари.

КЕЧА

биринчи уйсозлик қолбонати қардош ўлкадаги курилиш объектларига бир неча вагонларда ҳар хил курилиш материалларини йўнатди. Ҳамшаҳар курувчиларимиз юбилей арасида дастлаб иккита уйни куриб бўлишди.

«Ўзбекистон» маҳалласининг ҳаммаи бўлиб 20 минг квадрат метр ҳажмли уй-ўй биноларини ўз ичига олади. Унда ўрта мактаб, савдо маркази, болалар ботчаси ва маънавий хизмат кўрсатиш устаноналари ҳам бўлади.

Қардошлик армуғинини тайёрлашда «Ташхирпрогор» институтининг инженерлари ҳам муносиб хиссаларини қўшдилар. Улар курилиш учун керакли бўлган бунда лойиҳа хужжатларини ўз вақтида тайёрлаб беришди.

БЕЖИРИМ МАҲСУЛОТЛАР

Янги моделларни Тошкент, Самарқанд, Чирчи, Фарғона шаҳарларидаги пойфазал корхоналарининг коллективлари тайёрлаган. Улар эркаклар, аёллар ва болаларнинг турли мавсумларга мўнаажланган оёқ кийимларидир.

Янги моделларни Тошкент, Самарқанд, Чирчи, Фарғона шаҳарларидаги пойфазал корхоналарининг коллективлари тайёрлаган. Улар эркаклар, аёллар ва болаларнинг турли мавсумларга мўнаажланган оёқ кийимларидир.

Янги моделларни Тошкент, Самарқанд, Чирчи, Фарғона шаҳарларидаги пойфазал корхоналарининг коллективлари тайёрлаган. Улар эркаклар, аёллар ва болаларнинг турли мавсумларга мўнаажланган оёқ кийимларидир.

КЕЧА

Ҳамза район партия хўжалик активини йиғилишида саноат корхоналари, курилиш ташкилотлари, транспорт, алоқа ва бошқа муассасаларнинг вакиллари ўтган йилги давлат плани ва олинган социалистик мажбуриятнинг бажарилиши, 1971 йилги вази-фалар, белгиланган марраларни кўриб чиқдилар.

Доклад қилган район партия комитетининг биринчи секретари Т. Эргашев ҳамда музокарада сўзга чиққан «Ташсельмаш» заводининг директори И. Х. Мусин, Чкалов номили авиация заводи касаба союз комитетининг расиси А. Т. Тунобоев, Тошкент

ҲАМЗА РАЙОНИ

тепловоз депоси партия комитетининг секретари В. И. Шурупов, район ижроия комитети расисининг ўринбосари О. М. Ендрашев, 3-автомобиль хўжалигининг ҳайдовчиси И. Н. Костин, Қўйлик ремонт-механика заводи мотор шекининг мастери Н. Раҳимов, 3-курилиш трестини 5-бошқармаси бошлиги М. С. Брок ва бошқалар ўтган йилги ҳамзаликлар кўлга киритган ютуқлар, ишлаб чиқариш планларини бажариш бўйича эришилган муваффақиятлар ҳақида гапирдилар.

Район партия-ҳўжалик активини йиғилиши саноат корхоналари ишчилари, инженер-техник

КИНО ФЕСТИВАЛИГА ТАРАДДУД

«Ўзбекфильм» киностудиясининг режиссёри СССР халқ артисти Комил Ерматов «Юра тоғулнинг ҳалокати» деб номланган янги бадий фильм яратди.

Ўзбек киночилари XXIV партия съездида бағишланган кинофестивали ана шу фильм билан бошлашга аҳд қилдилар.

Келгуси ойда Санъат саройида бошланган бу кино байрами иждодкорларнинг чинакам ҳисоботига айланади. Фестиваль асарлари пойтахт кино театрларида, шунингдек республиканинг кўпгина шаҳарларида намоиш этилади. Фестивалда Ватаниннинг ажойиб фарзандлари матонатли коммунистлар, ўлкада коммунстик жамият қураётган кишиларнинг ёрқин сиймолари тасвирланган фильмлар кўрсатилади. Фестиваль программасига «Коммунист», «Йўлдош Охунбобоев», «Усмон Юсупов», «Собир Раҳимов» сингари бир қатор бадий ва хужжатли фильмлар киритилган.

КИНО ФЕСТИВАЛИГА ТАРАДДУД

«Ўзбекфильм» киностудиясининг режиссёри СССР халқ артисти Комил Ерматов «Юра тоғулнинг ҳалокати» деб номланган янги бадий фильм яратди.

Ўзбек киночилари XXIV партия съездида бағишланган кинофестивали ана шу фильм билан бошлашга аҳд қилдилар.

Келгуси ойда Санъат саройида бошланган бу кино байрами иждодкорларнинг чинакам ҳисоботига айланади. Фестиваль асарлари пойтахт кино театрларида, шунингдек республиканинг кўпгина шаҳарларида намоиш этилади. Фестивалда Ватаниннинг ажойиб фарзандлари матонатли коммунистлар, ўлкада коммунстик жамият қураётган кишиларнинг ёрқин сиймолари тасвирланган фильмлар кўрсатилади. Фестиваль программасига «Коммунист», «Йўлдош Охунбобоев», «Усмон Юсупов», «Собир Раҳимов» сингари бир қатор бадий ва хужжатли фильмлар киритилган.

КЕЧА

бўлиб ўтган партия-ҳўжалик активини ўзбекистон КП район комитетининг иккинчи секретари А. Р. Холтоев доклад қилди. Фрунзе ва Сергели район корхоналари ва ташкилотлари меҳнаткашлари коллективларининг ўтган беш йилдаги ва сўнгги йилдаги ишларига яқун асаб, докладчи 1971 йилда, КПСС XXIV съезди йилида район меҳнаткашлари олдига турган вази-фаларга тўхтади.

Ҳар бир ишлаб чиқариш коллективда катта режалар белгиланди. Биринчи ме-бель фабрикаси меҳнаткашлари тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йилида маҳсулот ишлаб чиқариш

ФРУНЗЕ РАЙОНИ

ҳажмини ўтган йилга нисбатан 60 процент га қўпайтирадилар. Ингилишда сўзга чиққан корхона директори А. Т. Кили бу ўсишга қўшма буюмларни ишлаб чиқариш йўли билан эришилганини айтди: шу йил унча янги меҳнаткорларни ташкил қилди.

«Ўзбекинодеталь» заводи, абразив комбинати ва бошқа саноат корхоналари, транспорт ва курилиш ташкилотлари, илмий-техник ишчи ва лойиҳалаш институтларининг коллективлари, техника тараққиёти ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмини аяча

ТАЛАНТЛАР КЎРИГИ

Тошкент область касаба союз совети КПССнинг XXIV съездида бағишлаб олаётган фестивалини ўтказишга қарор қилди.

область маданият уюнда ана шу фестивалини ўтказувчи бадий раҳбарларнинг семинари бўлиб ўтди.

Семинарда пойтахтдаги ёш томошанилар рус Давлат театрининг режиссёри Ю. Мустафин съездега бағишлаб тайёрлаган сахна асарлари ҳақида гапирди.

Пойфазалчилар маданият саройи ҳаваскорлари «Барабанчи» спектаклини тайёрламоқдалар. Тўққизинчи комбинатнинг драматик коллективи сахналаштирган «Шарқ тонги», «Биринчи муҳаббат», «Булбул оқшони», «Тошкенткабель» маданият уйи «Обелиск», «Номмуналик» клуби «Мангули: туни» ваби сахна асарларини намоиш қилдилар. Бундан ташқари шаҳардаги жуда кўп фабрикалар ва курилиш ташкилотларининг ҳаваскорлари ҳам ўзларининг янги-янги асарларини яратмоқдалар.

Фестивалда сўнгги кўндалар раси ансамбллари, бадий агитация бригадаларининг конкурслари ҳам ўтказилади.

КЕЛЛЕР «ПАХТАКОР»НИНГ ТРЕНЕРИ

СССРда хизмат кўрсатган тренер Александр Андреевич Келлер «Пахтакор» футбол командасининг катта тренери қилиб таинилди. Евгений Ва-

ликий ҳамда Геннадий Красницкийлар унга кўмаклашдилар. Келлер футбол мутахассиси узоқ йиллар мобайнида «Пахтакор» футболчилари билан

ишлаган ва уларни кучли олтиндан урин олишларида катта хизмат қилган. Кейинги йиллари у Олмаотанин «Қайрат», Фрунзенин «Олга» командаларига тренерлик қилди.

Ҳозир пахтакорчилар Тошкент трактор заводининг спорт базасида мавсум олд машқларини ўтказишмоқда.

СУРАТДА: Анжеланинги синглиси Фания Дэвис Сан-Францискодаги митингда Америка ватанпарвар устидан чиқариладиган ҳўмага қарши сўзламоқда.

ТАСС телефотоси.

ГДРлик олимлар шаҳримизда

Ўзбек олимларининг кейинги йилларида яратган жуда кўп илмий кашфиётлари жаҳондаги бир қатор мамлакатлар олимларининг эътиборини тортмоқда. Улар ўз ҳамкасблари кашфиётларини билди ва ўрганиш мақсадида тез-тез Тошкентга келмоқдалар.

Германия Демокра-

Индир Гандининг нутқи

ДЕХЛИ. Ҳиндистон баш министри Индира Ганди Гуярат штатинда Сураг шаҳрида кўп илмий илмий митингга сўзга чиқиб, ҳинд халқини ижтимоий-иқтисодий вислохотлар программасини бажаришда ҳукуматини

Суйқасд тайёрланган

БОНН. Федераль Канцлер бошқармаси баш секретари Э. Барнинг хабар беришича, Германия Федератив Республикаси и н и г канцлери Вилли Брандта суйқасд тайёр-

ланган. Бу суйқасд у Кенияда дам олаётган вақтида амалга оширилди керак эди. Дўст ҳукуматлардан Ари бизни ўнг эстремистлар Брандтин ўлдирмоқчи бўладилар, деб хабардор қилди. Бу суйқасд бахтсиз воқеа билан инқилобнинг керак эди, деди баш секретари.

В. Брандт ҳозир Германия Федератив Республикасида қайтиб келди. (ТАСС).

СЪЕЗДАН-СЪЕЗДГАЧА

ДАВР БИЛАН

ХАМНАФАС

ЮКСАЛИШ БИЛИМ ВА МАҲОРАТ ЭГАЛАРИ

Т РАКТОР йиғув заводининг довуруғини эндиликда қим билмайдиган, дейсиз. У ташкил топганидан бери ўтган ўн олти йил ичда ривожланди ва кенгайди.

Партия XXIII съезди. КПСС Марказий Комитетининг шундан кейинги бўлиб ўтган Пленумлари қарорларида мамлакатимиз қишлоқ хўжалигини, жумладан, пахтачиликни янада ривожлантириш, қишлоққа тақомиллашган, серузум ва чидамли техникалар етказиб бериш йуллари белгилаб берилди.

Бу муҳим ва шарафли вазифани ҳал этиш йўлида завод коллективи партия кўрсатиб берган йўлдан шайхон одимлаб борди ва олдинга қўйилган вазифаларни шараф билан бажариб келмоқда.

Айниқса, ленинча беш йиллик даври корхона учун юксалиш йиллари бўлди. Совет давлатининг ярим асрлик тўли афасида юз мингдан, В. И. Ленин туғилган кунининг юз йиллиги олдидан бир юз эллик минггача тракторнинг қонвейердан тушириб олинганлиги завод коллективининг меҳнат соломасига эзиб қўйилди.

Завод ишчиларининг эришган ютуқлари бу билан қифовланган қолмади. Коллектив биринчи бўлиб 1968 йилда «Т-28Х4» маркали 50 от кучли тракторларни янги ишлаб чиқарди. У тўрт қаторлик пахта тарадиган «Узбекистон» машинасининг ишга туширилишида ҳал қилувчи роль ўйнади.

Пахта ва бошқа юкларни ташидиган тракторлар учун икки гяндирақли олд кўприклар ҳамда тўрт гяндирақли тракторларнинг янги ишлаб чиқарилишини ўзлаштирилганлиги ҳам партия XXIII съезидан кейинги йилларда қилинган ишлардир. Булардан ташқари, ўн икки номда редукторлар ишлаб чиқариш ўзлаштирилди; улар пахтачиликда мослаштирилган барча марказдаги машиналарда самарали фойдаланиб келинмоқда.

Беш йиллик мобайнида пахта териб ва бошқа хилдаги қишлоқ хўжалик машиналари учун 88 мингта редуктор етказиб берилди.

Завод аҳли дала меҳнаткашларининг доимий мададорлари бўлиб келмоқда. Бу дўстлик корхонада тайёрланган барча техникаларнинг дахшонлар яхтиёрига юборилаётганида, улар учун қулай ва тақомиллаштирилган «тўрт оғалар яратишда ўз ифодасини топди. Машиналар беш йиллик топширилганини муддатидан икки ярим ой илгари бажардилар.

Айниқса, «Т-28Х4» тракторини ҳамда «Узбекистон» пахта териб машиналарини қўллаб ишлаб чиқаришни ўзлаштиришда меҳнатнинг илгор методларидан кенг фойдаланилди. Шу босқанда, беш йилликда махсулот ишлаб чиқариш ҳажмининг икки баравар кўпайтиришга қўл меҳнатини ундан бирга қисқартиришга, меҳнат унумдорлигини эса, мажбур ички кучи сонини оширишга туриб, икки баравар оширишга муваффақ бўлинди.

Ўтган юбилей йили ҳам ишлаб чиқариш кўрсаткичлари билан ҳаракатландир. Топширилган муддатидан илгари ошириб едо этилди. «Т-28Х4» тракторлари учун ўн саккиз мингта орқа ўқ тайёрлаб берилди.

Тракторлар ва қишлоқ хўжалик машиналарига эҳтиёт қисмлар, редукторлар ишлаб чиқариш ва реализация қилиш плани ошириб бажарилди. Йиллик планга қўшимча икки миллион бир юз етмиш минг сўмлик махсулот қўшимча реализация қилинди.

ЖОНКУЯРЛАР

Ишлаб чиқаришда белгилаган маррани эгаллаш кўл жиктадан кадрларга боғлиқ. Корхонанинг ўн тўрт цех, тўрт бўлим ва завод бошқармасида ўн саккиз пухта эгаллаган маълум кадрлар қўллаб тўланади. Улар кунлик нормаларини ошириб бажаришдан ташқари, ишлаб чиқаришнинг ҳақиқий жонкуярлари, техника тараққий, техникакорлик йўлида вақт ва меҳнатларини аямлайдилар.

Шулардан бири 260 коммунистга етакчилик қилаётган В. Фрошгәйзердир. Унинг бевасита иштирокчида тракторнинг корпус деталларига ишлов берилганда иктисоллаштирилган, механик-электрик қилинган цех ишга туширилди.

Корпус деталлари ишлаб чиқариш йўлга қўйилганлиги 1969 йилнинг ўзидек редукторлар тайёрлашни икки баравар ошириб берди. У ахир рационализатор ҳамдир. Беш йилда ишлаб чиқаришнинг жорий этилган тақдирлардан завод 35 минг сўм иқтисодий фойда кўрди.

С. Поговин иқтисодий фойда кўрди 1956 йилда Совет Армияси сабабдан қайтиб, тўғри шу ерга ишга келган эди. Аввал 12-цехда тоғарь сўғра мастёр, цех бошлигининг ўринбосари, цех бошлиғи бўлиб ишлаган Ун икки йилдан бери завод ишлаб чиқариш бўлимига бошлиқ. Қобилияти ташкилотчи, ишлаб чиқаришнинг яхши ташкил этганлигини шундан ҳам билиш бўладики, махсулот ишлаб чиқариш ва реализация ҳажмин беш йилликда икки баравар ортди.

Ҳозир 1972-1973 йиллар ҳисобига махсулот топшираётган кўп йиллик фидокорона меҳнатчи билан доваруғ тарафган. 8-17 вш ишчиға кесб ўртатган, бир неча аралаш касб эгаси, актив жамоати ва рационализатор, коммунист меҳнат зарбдорлари номини ўнлаб-юзлаб келтириш мумкин.

Коммунист С. Дониёров 10-цехда бир йўла саккиз станочка хизмат қилмоқда ва шестерналар таъбирламоқда. Саккиз йилда 13 шогирда кесб ўртатди. 6-разрядли слесарь С. Қашфев 10-цех партия ташкилотининг секретари. 5-разрядли соловчи М. Спасова, шу цех касбаби союз ташкилотининг раиси, термист Х. Орплов ва бошқа касбадошларнинг ягона макседи—қишлоққа қўллаб эроқли техникалар етказиб беришга қаратилган.

Илгор йиғувчилардан Т. Жонулозов билан А. Идрисов тайёр махсулотларни жўнатилган ҳолатда кўримоқдалар.

М. Нуриддинов фотоси.

Завод маъмурияти, партия, касбаби союзи, комсомол комитети сифатли махсулот ишлаб чиқаришга асосий эҳтиборни қаратган. Бу нарса аввало—ишчининг билим ва маҳоратига боғлиқ. Шу сабабли, кадрларнинг аралаш касб эгаллиги, билим даражасини ошириш доимо диққат марказда туради.

1969-70 ўқув йилида завод раҳбар ходимлари, мутахассислари ва ишчилардан 112 киши олий билим юрталарида, 67 киши техникумларда, 138 киши кечки ишчи-шўлар мактабида ўқиниш давоми эттирилди. 1970 йили тўққиз киши олий билим юрталарини, йигирма бир киши техникумининг битирди, йигирма етти киши етуқлик аттестати олди.

1970-71 ўқув йилида толиби илмлар сони янада ортди. Ҳозир 115 киши олий ўқув юрталарида, 71 киши техникум ва 149 киши кечки ишчи-шўлар мактабида ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда билим олмақдалар.

1969-1970 йилларда 280 вш ишчиға касб ўртатди. 487 ишчи аралаш касб ўртатди. Инженер-техник ходим ва хизматчилардан 114 киши маляксанин оширди.

УНУМДОРЛИК МАНБАИ

Янги техника ва технологияни ишлаб чиқаришга жорий этиш меҳнат жараёнларини механизациялаштириш ва автоматлаштириш нақадар фойдали эканлигини завод меҳнаткашлари кундан-кунга ишларда кўриб турибдилар. Шунинг учун ҳам, улар бу ишга актив киришдилар.

Э. Симашев бошлиқ беш технология бўлимининг ходимлари янги махсулотлар ишлаб чиқаришни тез ўзлаштирадиган, меҳнат унумдорлигини оширадиган махсус агрегат станокларини, автомат ва ярим автомат линияларни ўрнатилиш устида кўп билан иш олиб бораётдилар.

Беш йилликда заводнинг иккита цех ва иккита участкаси комплекс механизациялаштирилди. Биргина шу тадбирнинг ўзи 325 ишчидан бошқа ишларда фойдаланиш имконини берди.

Шу давр мобайнида цехларда 115 та махсус агрегат станоклари, автомат ва ярим автомат линиялари ўрнатилди. Бу техникалар йилга 630 минг сўмдан иқтисодий фойда келтирмоқда.

Юбилей йилининг ўзидagina пландаги 16 ўрнинг 30 та махсус агрегат станоклари ишга туширилди. Жумладан, ишлаб чиқаришга жорий этилган тўртта механизациялаштирилган поток линиялари деталларга механик ишлов берилмоқда ва йинилмоқда. Бу тадбир ўттиз ишчидан бошқа ишларда фойдаланиш ҳамда йилга 31 минг сўм иқтисодий фойда олиш имконини берди.

Техникалар меҳнат унумдорлигини икки баравар ошириб юборди. Заводда техника тараққийлаштириш макседида мамлакатдаги ўнлаб йирик станоксозлик корхоналари билан ҳамкорликда иш олиб борилляпти.

ИЖОДКОРЛАР ҲИССАСИ

Рационализатор ва иxtиpочилар ўларнинг фойдали тақдирлари билан беш йилликда вақт ва меҳнатларини аямлайдилар. Шу йиллар мобайнида ижодий фикр юртувчилар 883 тақдир киритдилар. Жумладан, 516 рационализаторлик тақдирини ишлаб чиқаришга жорий этишдан беш йиллик фондига 730 минг сўм иқтисодий фойда қўшилди.

Бундай кўпай даражада рационализаторларнинг ижодий активлиги тўғрисида эришилди. 1-механика цехининг фрезерчилик ўймакорлиги-тайинчи-тоқарь касбларини эгаллаган Г. Рудиков тақдир билан иккита технология марванни тақомиллаштирилди. Бу билан қўшимча ускуналардан фойдаланмай туриб, деталлар ишлаб чиқариш ундан бирга ортди. С. Дониёров етти тақдир билан ўн минг сўм, Н. Милов ўн тақдир билан саккиз минг сўм, В. Фрошгәйзер ўтти беш минг сўм фойда келтирди. Бундай мисолларни қўллаб келтириш мумкин.

Бундан ташқари, заводда 800 минг сўм қўшимча фойда қўрилган бўлса, шундан 560 минг сўм махсулот таннархини камайтиришдан олинди.

Корхона шайхардаги машинасозлик корхоналари ўртасида биринчилар қатори ишлаб чиқаришни бошқариш ва иқтисодий манфаатдорлигининг янги системасига ўтди. Ишлаб чиқаришни ривожлантириш, коллективнинг ижтимоий-маданий ривожланиши ва меҳнаткашларини моддий рабатлантириш фондлари йил сайин ортиб бораётти.

Ишчиларнинг ўртача иш ҳақи билан баравар уларнинг моддий-маданий турмуш шароити тобора яхшиланиб келмоқда. Кейинги икки йилда олми юзга яқин ишчи-хизматчи пўтевалар билан олиқ сафарларда, санаторий ва дам олиш йилларида бўлдилар.

А. ОБИДУЖАЕВ.

Илгор йиғувчилардан Т. Жонулозов билан А. Идрисов тайёр махсулотларни жўнатилган ҳолатда кўримоқдалар.

М. Нуриддинов фотоси.

ТОШКЕНТ 2 БЕТ ОҚИШМОИ

21 ЯНВАРЬ, 1971 Й.

ПРОЛЕТАРИАТ АВАНГАРДИ

Италия Коммунистик партияси 50 йилда

Жаҳон коммунистик ҳаракатининг жағвоқ ортиқларидан бири — Италия Коммунистик партияси 50 ёшга тулди.

Италия Коммунистик партияси Фарбий Европада энг йирик марксенистик партия бўлиб, ўзининг ярим асрлик фаолиятинда ишчилар синфининг авангарди, сиёсий раҳбар ва етакчи кучи сифатида шонли йўлни босиб ўтди.

Италия Коммунистик партияси капитализм умумий кризисининг биринчи босқичида, Европада ишчиларнинг революцион ҳаракатлари нийҳатда аяғга минган бир шароитда вузўдга келди. Мамлакатда Коммунистик ҳаракатнинг шаклланишига Улуғ Октябр социалистик революцияси улкан таъсир қўрғатди.

1919—1920 йилларда Италия социалистик партияси ичда таскин кураш авж олади. Чунки Италия социалистик партияси, айниқса, унинг Тураги бошлиқ ўнг қаноти пролетариатнинг сиёсий активлиги ўсган бир шароитда тобора оппортунизмга оғиб кета бошляди.

Социалистик партиядаги ўнлаб пролетариат диктатураси ва социалистик революция тўғрисидаги ҳар қандай фирини инкор этиб, мамлакатда революцион ҳаракатнинг ривожланишига тўсқинлик қилляди.

Сerratи бошчилигидаги центристлар ҳам ўнлабда оғрашиб, гарчи умумий иқтисодий ва сиёсий курашнинг кенгайтирилишига қаршилик қилмаган бўлсалар ҳам, пролетариат диктатураси учун курашнинг инкор қилляди. Италия социалистик партияси саф-

ларидан ўнг реформистлар ва центристларнинг оппортунистик йўлига қарши Антонио Грамши ва Пальмиро Тольятти бошчилигидаги асос солинади.

Ушбу вақтда Коммунистик партиянинг 58 минг аъзоси бўлиб, 15 кишидан иборат Марказий Комитети сайланди. Лекин ҳали бу Италияда янги марксча-ленинча партияни тузиш процесси тамомла тугалланди, деган сўз эмас эди. Чунки Италия Коммунистик партияси қўстнинг дастлабки йилларида раҳбарликда саксанчилик тенденциялари кучли эди. Партиянинг янги марксча-ленинча раҳбарлиги учун курашга А. Грамши бошчилиги қилди. 1923—1924 йилларда партиянинг янги раҳбарлиги шаклланди. Унинг состави А. Грамши, П. Тольятти, М. Сколчича-ро, У. Террачини қайтадан революционер, партиянинг раҳбар ходимларидан иборат бўлди.

1926 йилда Лион шаҳрида қақририлган III съезд Италия Коммунистик партиясининг Ливорнодаги таълиқларини мустақиллаштирди. Партия фаолиятдаги асосий ишларни ишчилик синфи бирлиги, деҳқонлар ва ишчилар бирлиги, шимол ва жанубнинг бирлиги, бутун халқнинг бирлиги, деган шпор бўлиб қолди.

1926—1943 йиллар — фашистик диктатура даврида Коммунистик партия ўзининг жағвоқларини сақлаб, курашнинг лева ва нолегал формаларида усталик билан фойдаланди. Иккинчи жаҳон уруши йилларида қаршилик қўрғатди.

1926 йилда Лион шаҳрида қақририлган III съезд Италия Коммунистик партиясининг Ливорнодаги таълиқларини мустақиллаштирди. Партия фаолиятдаги асосий ишларни ишчилик синфи бирлиги, деҳқонлар ва ишчилар бирлиги, шимол ва жанубнинг бирлиги, бутун халқнинг бирлиги, деган шпор бўлиб қолди.

1926—1943 йиллар — фашистик диктатура даврида Коммунистик партия ўзининг жағвоқларини сақлаб, курашнинг лева ва нолегал формаларида усталик билан фойдаланди. Иккинчи жаҳон уруши йилларида қаршилик қўрғатди.

1926 йилда Лион шаҳрида қақририлган III съезд Италия Коммунистик партиясининг Ливорнодаги таълиқларини мустақиллаштирди. Партия фаолиятдаги асосий ишларни ишчилик синфи бирлиги, деҳқонлар ва ишчилар бирлиги, шимол ва жанубнинг бирлиги, бутун халқнинг бирлиги, деган шпор бўлиб қолди.

1926 йилда Лион шаҳрида қақририлган III съезд Италия Коммунистик партиясининг Ливорнодаги таълиқларини мустақиллаштирди. Партия фаолиятдаги асосий ишларни ишчилик синфи бирлиги, деҳқонлар ва ишчилар бирлиги, шимол ва жанубнинг бирлиги, бутун халқнинг бирлиги, деган шпор бўлиб қолди.

1926 йилда Лион шаҳрида қақририлган III съезд Италия Коммунистик партиясининг Ливорнодаги таълиқларини мустақиллаштирди. Партия фаолиятдаги асосий ишларни ишчилик синфи бирлиги, деҳқонлар ва ишчилар бирлиги, шимол ва жанубнинг бирлиги, бутун халқнинг бирлиги, деган шпор бўлиб қолди.

1926 йилда Лион шаҳрида қақририлган III съезд Италия Коммунистик партиясининг Ливорнодаги таълиқларини мустақиллаштирди. Партия фаолиятдаги асосий ишларни ишчилик синфи бирлиги, деҳқонлар ва ишчилар бирлиги, шимол ва жанубнинг бирлиги, бутун халқнинг бирлиги, деган шпор бўлиб қолди.

1926 йилда Лион шаҳрида қақририлган III съезд Италия Коммунистик партиясининг Ливорнодаги таълиқларини мустақиллаштирди. Партия фаолиятдаги асосий ишларни ишчилик синфи бирлиги, деҳқонлар ва ишчилар бирлиги, шимол ва жанубнинг бирлиги, бутун халқнинг бирлиги, деган шпор бўлиб қолди.

1926 йилда Лион шаҳрида қақририлган III съезд Италия Коммунистик партиясининг Ливорнодаги таълиқларини мустақиллаштирди. Партия фаолиятдаги асосий ишларни ишчилик синфи бирлиги, деҳқонлар ва ишчилар бирлиги, шимол ва жанубнинг бирлиги, бутун халқнинг бирлиги, деган шпор бўлиб қолди.

1926 йилда Лион шаҳрида қақририлган III съезд Италия Коммунистик партиясининг Ливорнодаги таълиқларини мустақиллаштирди. Партия фаолиятдаги асосий ишларни ишчилик синфи бирлиги, деҳқонлар ва ишчилар бирлиги, шимол ва жанубнинг бирлиги, бутун халқнинг бирлиги, деган шпор бўлиб қолди.

1926 йилда Лион шаҳрида қақририлган III съезд Италия Коммунистик партиясининг Ливорнодаги таълиқларини мустақиллаштирди. Партия фаолиятдаги асосий ишларни ишчилик синфи бирлиги, деҳқонлар ва ишчилар бирлиги, шимол ва жанубнинг бирлиги, бутун халқнинг бирлиги, деган шпор бўлиб қолди.

1926 йилда Лион шаҳрида қақририлган III съезд Италия Коммунистик партиясининг Ливорнодаги таълиқларини мустақиллаштирди. Партия фаолиятдаги асосий ишларни ишчилик синфи бирлиги, деҳқонлар ва ишчилар бирлиги, шимол ва жанубнинг бирлиги, бутун халқнинг бирлиги, деган шпор бўлиб қолди.

1926 йилда Лион шаҳрида қақририлган III съезд Италия Коммунистик партиясининг Ливорнодаги таълиқларини мустақиллаштирди. Партия фаолиятдаги асосий ишларни ишчилик синфи бирлиги, деҳқонлар ва ишчилар бирлиги, шимол ва жанубнинг бирлиги, бутун халқнинг бирлиги, деган шпор бўлиб қолди.

1926 йилда Лион шаҳрида қақририлган III съезд Италия Коммунистик партиясининг Ливорнодаги таълиқларини мустақиллаштирди. Партия фаолиятдаги асосий ишларни ишчилик синфи бирлиги, деҳқонлар ва ишчилар бирлиги, шимол ва жанубнинг бирлиги, бутун халқнинг бирлиги, деган шпор бўлиб қолди.

1926 йилда Лион шаҳрида қақририлган III съезд Италия Коммунистик партиясининг Ливорнодаги таълиқларини мустақиллаштирди. Партия фаолиятдаги асосий ишларни ишчилик синфи бирлиги, деҳқонлар ва ишчилар бирлиги, шимол ва жанубнинг бирлиги, бутун халқнинг бирлиги, деган шпор бўлиб қолди.

1926 йилда Лион шаҳрида қақририлган III съезд Италия Коммунистик партиясининг Ливорнодаги таълиқларини мустақиллаштирди. Партия фаолиятдаги асосий ишларни ишчилик синфи бирлиги, деҳқонлар ва ишчилар бирлиги, шимол ва жанубнинг бирлиги, бутун халқнинг бирлиги, деган шпор бўлиб қолди.

1926 йилда Лион шаҳрида қақририлган III съезд Италия Коммунистик партиясининг Ливорнодаги таълиқларини мустақиллаштирди. Партия фаолиятдаги асосий ишларни ишчилик синфи бирлиги, деҳқонлар ва ишчилар бирлиги, шимол ва жанубнинг бирлиги, бутун халқнинг бирлиги, деган шпор бўлиб қолди.

1926 йилда Лион шаҳрида қақририлган III съезд Италия Коммунистик партиясининг Ливорнодаги таълиқларини мустақиллаштирди. Партия фаолиятдаги асосий ишларни ишчилик синфи бирлиги, деҳқонлар ва ишчилар бирлиги, шимол ва жанубнинг бирлиги, бутун халқнинг бирлиги, деган шпор бўлиб қолди.

1926 йилда Лион шаҳрида қақририлган III съезд Италия Коммунистик партиясининг Ливорнодаги таълиқларини мустақиллаштирди. Партия фаолиятдаги асосий ишларни ишчилик синфи бирлиги, деҳқонлар ва ишчилар бирлиги, шимол ва жанубнинг бирлиги, бутун халқнинг бирлиги, деган шпор бўлиб қолди.

1926 йилда Лион шаҳрида қақририлган III съезд Италия Коммунистик партиясининг Ливорнодаги таълиқларини мустақиллаштирди. Партия фаолиятдаги асосий ишларни ишчилик синфи бирлиги, деҳқонлар ва ишчилар бирлиги, шимол ва жанубнинг бирлиги, бутун халқнинг бирлиги, деган шпор бўлиб қолди.

1926 йилда Лион шаҳрида қақририлган III съезд Италия Коммунистик партиясининг Ливорнодаги таълиқларини мустақиллаштирди. Партия фаолиятдаги асосий ишларни ишчилик синфи бирлиги, деҳқонлар ва ишчилар бирлиги, шимол ва жанубнинг бирлиги, бутун халқнинг бирлиги, деган шпор бўлиб қолди.

1926 йилда Лион шаҳрида қақририлган III съезд Италия Коммунистик партиясининг Ливорнодаги таълиқларини мустақиллаштирди. Партия фаолиятдаги асосий ишларни ишчилик синфи бирлиги, деҳқонлар ва ишчилар бирлиги, шимол ва жанубнинг бирлиги, бутун халқнинг бирлиги, деган шпор бўлиб қолди.

1926 йилда Лион шаҳрида қақририлган III съезд Италия Коммунистик партиясининг Ливорнодаги таълиқларини мустақиллаштирди. Партия фаолиятдаги асосий ишларни ишчилик синфи бирлиги, деҳқонлар ва ишчилар бирлиги, шимол ва жанубнинг бирлиги, бутун халқнинг бирлиги, деган шпор бўлиб қолди.

социализм курашининг италиянча йўлини тасдиқлади. Бу эса келаятида тинч, парламент орқали социалистик революцияни амалга оширишни мақсад қилиб қўйилди.

Эндиликда, Марказий Комитетнинг Бош Секретари Л. Лонго бошчилигида Италия Коммунистик партиясининг сафарларида бир миллион 800 мингдан кўпроқ аъзо бор. Шундан 40 проценти саноят ишчилари, 18 проценти қишлоқ пролетариати ва ярим пролетарлар, 23 процентида кўпроқ пенсионерлар ва уй бекаларидир.

Италия Коммунистик партияси ривожланган капиталистик мамлакатлар коммунистик партияларини ичда энг йириги ва таъриблиқидир. У 1957, 1960, 1969 йилларда қақририлган жаҳон Коммунистик ва ишчи партияларини ва ишчиларнинг Халқаро

келгашларида актив иштирок этиб, қабул қилинган ҳужжатларини амалга ошириш учун кураш олиб бормоқда. Италия Коммунистик партияси жаҳон коммунистик ҳаракати бирлиги учун, тинчлик, демократия ва социализм учун, халқаро империализмга қарши актив курашмоқда. Ҳозирги Италияда ишчилар синфи ва барча меҳнаткашларнинг ўз социал ҳуқуқлари ва озодлиги учун кураш fronti тобора кенгаймоқда. 1969 йил бошларида 18 миллион ишчининг иштирокидаги қудратли стачка ҳаракати авж олди. Италия Коммунистик партияси мамлакатда социалистик қайта ўзгаришни амалга ошириш учун курашмоқда.

М. КАМОНОВ, тарих файлари кафедраси.

Италия Коммунистик партиясининг ташкил этилганга ярим аср бўлди. СУРАТДА: «Унита» газетаси экспедицияси. ТАСС фототерминаси.

УЗА МУХБИРЛАРИ ХАБАР БЕРМАДЛАР

АНДИЖОН ОБЛАСТИДА УЧИНЧИ ШАҲАР

АНДИЖОН. Ўзбекистонда ССР Олий Совети Президиумининг Фармонида мувофиқ Москва посблмаси Шахрико шаҳрига янги қурилди. Бу— Андижон областида Андижон ва Ленинки шаҳарларидан кейин учинчи шаҳар деб ҳисобланади.

Шахрико шаҳрида беш йиллик даврда ўз қиёфасини тамомла ўзгартирди. Бу ерда янги кен кўчалар, боғлар вузўдга келтирилди, сой бўйлари обод қилинди, янги темир-бетон кўприклар қурилди.

Шахрико шаҳрида пахта тозалаш комбинати областининг илгор корхонасидир. Беш йиллик даврда саноат ва маъшии хизмат кўрсатувчи комбинатлар, бир неча курилли ташкилотли иккита автобаза вузўдга келтирилди.

БУХОРО—ХҲЖАЙЛИ «ТЕЛЕВИЗИОН КҮПРИГИ»

Давлат комиссияси Қорақалпоғистон Автоном Республикаси поштачиға қадар бораядиган Бухородан Хўжайлиға булан 450 километрлик телевизион трассани фойдаланишга қабул қилиб олди. Телевизион трасса Бухоро — Урал га кувури бўляб ўтади. Курувчилар ва монтажчилар Бухоро ва Гази ўртасида иккита қўшимча радиорелели металл минара қурдилар. Миноранинг баландлиги 106 метр. Эндиликда Ўзбекистон ва Туркменистон республикаларининг шимолий районларида ишовчи аҳоли Тошкент ва Марказий телевидение студияларининг программаларини кўра оладилар.

Ҳозир Устюртдаги Комсомольск ва Козогистондаги Челкар ўртасида сўнги олимпиада радиорелели минараи монтаж қилиш ишлари олиб борилмоқда. Улар ишга туширилгандан кейин Урта Осие ва Козогистонга Свердловск орқали Москвадан яна битта «Телевизион кўприги» солинади.

ҚҮРИҚ ҲЛКА БАТАМОМ ЭЛЕКТРЛАШТИРИЛДИ

ГУЛИСТОН. Сирдарё областининг қолхоз ва совхозларини электрлаштириш

ШИНГИЛ ЖИКОЯЛАР

Рақамлар

Халқ Комиссарлари Советининг мажлисида гап Уралдаги бир муҳим курилиш ҳақида кетган эди. Иш бошқаруви инженер сўзлаётган, доқлада ёзилган рақамларни адаштириб юборди.

Рақамлар протоколга ёзилиб кетди.

Доқладчи хатосини пайқаб қолди, бироқ вақт ўтган эди. Мажлис тасма бўлганди.

Инженер ўз хатосини тўзатмоқчи, Кремлга қайтиб бориб, Владимир Ильичдан уэр сўрамоқчи бўлди. Истади-ю, ҳазм қилмади. Ленинда ўзи ҳақида хунуқ фикр қолдиришдан ҳайқиди.

Бунинг устига, рақамлар унча аҳамиятга эришмади. Ойна лимити ошириб кўрсатилган эди. «Кам эмас, ошкоча-ку» — деб ўйлади инженер.

Курувчилар фақат миннатдор бўладилар. Узини шарманда қилишнинг хожати йўқ. Барибир рақамларни ким ўқиб ўтирибди, дейсиз.

Аммо, оқибат шундай бўлдики, Ленин рақамларни кутилмаганда текшириб кўрибди. Инженерга қилмиши унча жавоб беришга тўғри келди.

«Ҳа, — деб тан олди у. — Рақамлар нонаник.»

Владимир Ильич инженерни аслида жазоламоқчи эмасди.

Хато ҳар қанда ҳам кетиши мумкин. Бунинг устига, хато ҳақиқатан унча арирлик эмасди.

Шундай бўлсада, Ленин хузурга қақирган инженер доқдираб қолди.

«Владимир Ильич: «Емон инженер экан. Рақамларни худди ўқувчилар сингари чалқаштириб юбораркан. Бундай кишига қурилишни ишониб бўлмайди» — дейиши мумкин» — деб ўйлади у.

Инженер ўзини оқламоқчи бўлди.

— Владимир Ильич тўғриси, мени пачава экан деб ўйламанг...

У, агар Ленин шубҳалангудек бўлса, ўзининг дипломи ва энг ахши характеристикаларини кўрсатиши мумкинлиги ҳақида сўзлаб кетди.

Ленин жим тинглар эди.

— Мен ҳали ўша пайтдаёқ...

Мен дарҳол хатомини сезган эдим.

— Сезганимизми?! — деб сўради Ленин қовоғини солиб.

— Сезувдим, Владимир Ильич, сезувдим. Мен ахир қурилиш ишларини билишда унча гўр эмасман. Мени Европада ҳам билишди...

Ленин охиригана тинглаб, бошини чайқади.

— Демак билгансиз-у, айтмагансиз, билгансиз-у, яширгансиз, — деб Владимир Ильич ўрнидан туриб кетди.

— Бундан чиқдики, осонгина ва разилона кўроқлик қилибсиз. Демак, хатонингиз аслида рақамларда эмас эканда...

— Рақамларда, ҳа, рақамларда, Владимир Ильич худди шундай, рақамларда.

— Йўқ, — деди Ленин инженернинг сўзини бўлиб. — Хато сизнинг бу вазирага тайин қилинганингизда — ана қаердан излаш керак уни.

Ленин кўрсатмасига мувофиқ инженер ишдан бўшатилди.

Хонаки қамоқ

Халқ Комиссарлари Совети ҳодимларидан биттасини Владимир Ильич ўй қамоғи билан жазолади.

Ходимнинг таби жуда хира бўлди. Ахир уйда қамалиб ўтириш қимга экан, дейсиз! Бунинг устига, ўртоқ Ленин кўрсатмасига биноан.

Аммо сўнг бир оз тинчланди.

«Хўш, — деб ўйлади у, кейин, — шундай экан, уйда ўтирман, қўзилиб дам оламан. Қўдан бери китоблар ўқимагандим. Бопларини бир пас ўйнатаман. Кишолдаги қариндошларга хат ёзаман. Мириқиб ўхлаб оламан».

Халқ Комиссарлари Советида ишлар ҳаммаша охиб-тохиб

ётарди, ўзларини аямасдан кўп ишлардилар. Умуман олганда, гуноҳдорнинг нима учундир кўнгли тўқ, — кутилмаганда дам олишга мўъassar бўлди.

Қамоқнинг биринчи кунини бошланди.

Сахар. Дераздан кечки куз тонги кўринди. Ёмғир бир маромда деразини чертарди. Ходим иссиқ ўринда бурқаниб олиб, роҳатланиб хуррак отарди.

Телефон бирдан жиринглаб қолди.

«Этан одам афтиндан буриштиради. Чап ёндин ўнг ёнига ўгирилади.»

Телефон яна жиринглади. Ходим кўзларини очди. Та-

фин нима бўла қолди экан! Унингдан турди. Эснади, ёқар-ёқмас трубкани олди.

— Эшитаман.

— Ленин гапиряпти.

Ходим тўстатдан шошиб қолди.

— Эшитаман сизни, Владимир Ильич.

Азизим, ишга келмасизми! Тобингиз қочиб қолди-руй бердим!

— Йўқ, ҳамма нарса жойида, — деб жавоб қилди ходим.

Ахир мен... Менинг ахир... у уй қамоғидан-ку, демакчи эди. Бироқ Владимир Ильич унинг сўзларини охиригача тинглаб турмади-да!

— Унақа бўлса етиб келинг. Дарҳол,—деб трубкани қўйиб-қўйди.

Ходим отланди. Югурганича халқ Комиссарлари Советига етиб келди. Умуман ўзи яхши ҳодим эди. Пухта, мурд ва ишни чуқдон битказарди.

Йўлда өлиб бораётиб, ўйлади:

«Владимир Ильич қамоқ ҳақидаги кўрсатмасини унутган бўлса керак. Е, умуман, қарорини ўзгартиргандир... Қилган гуноҳим шунча катта-миди: қаранг-а, аллақандай бир Мишкининг хатига сел кечкиброқ жавоб ёзганимман».

Банди халқ Комиссарлар Советига ҳа демай етиб келди. Ўртоқ Ленин хузурга кирди.

— Келдингизми! Дарров-а. Балли. Ишга киришинг, — деди Владимир Ильич. — Кечки-канингиз учун эса, азизим, танбех, танбех, Биринчи марта озгаки бўлсин.

— Владимир Ильич, демак, ҳалиги қамоқ...

— Йўқ, қамоқ ўз кучида қолди. — деб жавоб берди Ленин. — Қамоқ бошқа, иш бошқа,—деди у яна, сўнг фикрини аниқлади: — Уй қамоғи, бу, кеирасиз, ўхлаш учун берилмади. Бу — маънавий таъсир кўрсатиш демакдир.

С. ХУДОБЕРГАНОВ ва Н. БОЗОРБЕК таржималари.

Уй-улакай

УР-РЕ хат келди, хат келди... Дилбар шундай деб кўк конвертдаги хатни опаси Дилфузага олиб келиб берди. У эса хатни онаси Мехри холага туққази.

— Узинг ўқийқол, қизим, — дея Мехри хола уни яна Дилфузага узатди.

«Салом, онажон, ахши юрибсизми, уй ичиндагилар соғ-саломатми», деб бошланган эди хат.

Мехри хола ҳайрон бўлди. Уелику кечагина Чинозга — холасини кўргани кетган эди, бу хат кимдан бўлиши мумкин? У ўйлаб ўйга етолмасди. Дилфуза эса хат ўқишда давом этарди:

«Тоғадан жуда хавотир олялман, ишқилиб тузалиб кетинларда бехитимизга, доимо эсим-хушим тоғамда, оқинини менга ёзинг, тузукимлар ўзлар!»

«Вой, боласи тушмагур-ей, нималарни ёзибди-я, қанака тоға? Йўқ тоғанг қандай қилиб касал бўлиши мумкин».

Шу ерга келиб Мехри холанинг тоқати ток бўлди. Қизи Дилфузадан хат кимнинг номига келганини сўради. Конвертга қараша ўзларидан тўққиз хонадон нарида турувчи Робия оналикнига йўлланган хат экан. Бировнинг хатини очиб ўқиганларидан зўр хижолатга тушган Мехри хола ўзи уни Робияхоникка олиб боришга, ундан узур сўрашга отланди...

ДИЛ РАНЖИМАСИН

Биз бу воқеани жўрттага, атайлаб келтирганимиз йўқ. Октябрь районининг Тарих, Серик Сува, Мақола ва бошқа проезде-ларда истиқомат қилувчи аҳоли почта-телефонларини бундай «хизматидан жуда қўлиб бўлишди. Эшматнинг хатини Тош-матга бериб кетиш. Азимнинг телеграм-масини Аъзамга топшириш, газеталарни йиғиб-йиғиб олиб келиш ва шунга ўхшаш «хизматга нима дейиш мумкин?»

Дил ранж кунларидан бирини уйда ўтирган эдим, почтадон хотиннинг товуши эшитилди. Қуринишим билан «10 тиын олиб кичкин» деб бақирди. Хайрон бўлиб, унинг олдида бордин.

— Нега ўн тиын сўраясиз, — дедим унга.

— Кўрмайсизми, хат бор, — деди у.

— Ахир бу соддат мактуби-ку, унга пул тўлашнинг хожати бўлмас керак, — дедим яна мойинлик билан.

— Шундай деиш, ундай бўлса, мана бу отриткалардан олишингиз шарт, — дея қўлимга отриткаларни тутқазди.

Мен унга отритка керак эмаслигини айтган эдим, одамни еб юборгудек бўлиб қарди-да, ўзинча тўнгилаб, эшикни тарақлатиб олиб чиқиб кетди.

«Шунга ўхшаш воқеалар тез-тез бўлиб турибди.

Яна бир нарса кишини таажублантирадими, обун бўлган газета-журналларни кўпинча еш болалар мактаб ўқувчилари ташвишди. Ишда чалқашликларга йўл қўйишининг сабабларидан бири ҳам ана шунда.

Шу хусусда гап кетганда қўлича одам етишмади, деган сабабини рўйча қилишди. Шундай экан, болаларга тегишли газета-журнални белгиланган жойга олиб бориб беришни тақдирламоқ, уларнинг кишини на зорат қилиб турмоқ лозим.

Менинг ўзим бир қанча газета ва журналларга ёзилганман. Утган йили «Литература» наз газетасига ёзилаётган қолган эдим. Бу йил ораш ўшадди. «Энди ҳаммаси жойида бўлади, 1 январдан газеталарни мириқиб ўқисам керакки, деб ўйлаган эдим. Бироқ чўчварани ҳам санган эканман. Бу газета ҳам келганда келиб, келмаганда келмай турибди. Қани бу ёни нима бўларкин.

Юқорида айтилган гаплар кеч майда гаплар эмас. Тошкент шаҳар Октябрь районидаги 69-лоқа бўлимининг баъзи бир ўз ишига совуқ ва масъулиятсиз қароватган оқимилари, почтадонлари айби билан Узоқ Шарқда армия сарфига хизмат қилётган ўғилдан орақиб хат кутавтган мунис оёқ хонининг, бировнинг хатини почтадон айби билан билмай очиб қўйган Мехри холага ўхшаш аёлларнинг, севимли газетасининг ҳар бир сонини орақиб кутавтган рабаничининг дили каттиқ ранжимоқда. Дил ранжидан, асаб бўзилгандан кейин уйда жанжал бўлиши, барак кўтарилиши, ишда унум бўлмаслиги ҳаммага ани бўли 69-лоқа бўлимадигилар (Бошқини А. Абдукаримов) наҳот тўшунимасми!

ЗАМОНИЙ.

Планетамиз янгиликлари

У Россиянинг дўсти эди...

БЕЛГРАД. (АПН мухбири). Югославияда Черногориянинг атоқли давлат арбоби, «Тоғ тузукчи»нинг муаллифи, «Горы жангномасини» серб тилига биринчи марта таржима қилган Россиянинг янги дўсти Петр Негошнинг мавзолейини юзага келтириш учун маблағ тўлана бошлади. Мемориал қуриши иши бўлича Бутуногославия федерация комитети ва федерациянинг ҳамма республикаларида кичик комитетлар вужуд келтирилди.

Мавзолейни Негошнинг ватани бўлган Черногорияда Ловчан тоғида қуришга қарор қилинди. Унга тоғдан тешиб ўтган пег туннель олиб бориладиган бўлади. Сўнгра бу ерга келувчилар 372 аналпоқ бўйича кўчалар билан устулни оригинал архитектурани ишшоотини кўрадилар. Унга яриладиган эшикни тўрт метр баландликдаги ички қавриатид — миллий

қийимдаги ички черногориялик киз ҳайкали беэаб туради. Шоир хойи тепасида тизаси устига китоб қўйиб ўтирган Негошнинг тасвири этувчи монумент бўлади. Мавзолей олдиндан майдондан унинг турининг қишлоғи Негушининг аждойиб манзараси кўзга ташланиб туради.

Қурилиш ишлари шу йил 30 сентябрда мамлакат шоир вафот этган кўннинг 130 йиллигини тантанали ишонлаётганда туталанади.

ДЕНГИЗДАН ТОРТИБ ОЛИНГАН КҮРИҚ ЕРЛАР

ПХЕНЬЯН. (АПН мухбири). Жанубий Хаванге қўдан буён КХДРнинг галла қони хисобланади. Вилот даладаридан ҳаммаша республикада энг юқори галла ҳосили йиғиб олинмоқда. Айрым хўжалиқлар гектардан 140 центнергача шולי олмақдалар.

Бироқ бу ерлар аллақачон ўзлаштирилган ерлардир. Еш кооперативчилар вилотнинг экзи майдонларини кенгайтириш ишонини топдилар. Улар ҳозир денгиздан ерларни тортиб олмақдалар.

Жанубий Хаванге рригаторлари эски йилни яхши кайфият билан кузатиб қолдилар. 44 сув омбори, 29 тўгон қурилди, натта ер ишларни ўтказилди. Бу йил баҳорда «қўриқ ерга биринчи марта шולי эқладди.

В. ПАРАФЕВ.

ЛАОС ВАТАНПАРВАРЛАРИНИНГ ЖАНГОВАР МУВАФАҚИЯТЛАРИ

ХАНОЙ. (ТАСС). Каосан Патет Лао агентлиги хабар беради: Лаос ватанпарварлари 1970 йилда Кўзлар водис райони — Сиенкуангда катта галба қозондилар.

Утган йили бу районда шиддатли жанглар бўлди. Америкага ёланган сотқинларнинг катта қўшмалари ана шу районини босиб олиш мақсадида бу ерга бир неча бор юборилди. АҚШ самолётлари ана шу қўшмаларга ҳаводан мадад бериб турди.

Тула бўлмаган маълумотларга қараганда, Лаос ватанпарварлари 1970 йилда душман қўшмаларига қосин зарба бериб, Кўзлар водис райони — Сиенкуангда душмanning 8000 солддини сафдан чиқардилар. 136 қарбий машинани яқсон қилганлар, 4 самолётни уриб туширганлар ва шикастланганлар, кўп миқдорда қурол-қур ва қарбий аномоларни ўлжа олганлар.

МЕХНАТ ВА КАПИТАЛ

РИМ

Неаполь шаҳри ва Неаполь вилотидagi металлургия ҳамда машинасозлик заводларининг минглаб меҳнатқашлари иш ташладилар. Бу забастовна қорхона эгаларининг сибсатига қарши норозилик шiori остида ўтмоқда. Қорхона эгалари меҳнатқашлар иш ҳақини ошириш учун, иш ҳафтасини тартибга солиш ва касабасоюз ҳуқуқларини тан олиш учун қурандан воз кечишга мажбур қилиш мақсадида уларга ирсбатан дўк қилиш, қўчқитиш ва ҳатто репрессия чораларини қўришга уриномқдалар.

Мамлакатдаги учта энг йирик касабасоюз бирлашманин ташаббуси билан ҳамма портларда докларнинг 24 соатлик стачкаси бошланди. Улар Италия савдо флотини министрлигининг меҳнатқашларнинг ҳуқуқини, социал ва иқтисодий аҳолига доир масалаларни уларнинг касабасоюзлари билан муҳомада қилишдан бўйин товлаётганлигига қарши норозилик билдирмоқдалар.

МАДРИД

Канар ороллари балиқчи-ларининг забастоваси гада-ба билан тамом бўлди. Улар балиқчи харид қилиш нархларини оширишга, иш ҳақининг қўйайтирилишига муваваффақ бўлдилар ва қорхона эгаларининг забастовна қат-

ДЎСТЛИК МУЗЕЙИ

СОФИЯ. Утган йили Софияда очилган Болгар Совет дўстлиги музейини 41 мингдан ортиқ киши тормаша қилди. Музейнинг экспозицияси Совет Иттифоқи ва Болгария халқлари дўстлигининг вужудга келиши, ривожланиши ва мустақамланишини яққол тасвирлаб беради.

30 мингдан ортиқ экспонат-ҳужжатлар, фотосуратлар, бадиий суратлар, турли буюмлар ва бошқа материаллар музейнинг 5 залига қўйилган. Улар Болгария Туркия зулмидан озод қилинишига ва озод қилинганидан кейин халқларимизнинг мустақам алоқаларини, Улуг Октябрь социалистик революциясининг болгар халқининг сибсий онги ва унинг революцион ҳаракати ривожланишига кўрсатган таъсирини ифода этади. Социализм қурилишида СССРнинг Болгарияга бераётган ёрдами ва СССР билан Болгария ҳамкорлиги, шунингдек иккала мамлакатнинг ҳозирги алоқаларига катта бўлими ажратилган.

Экспозиция ил сайин янги материаллар билан тўлтирилмоқда. Ленин юбилейи йиллигига «70 дан ортиқ янги ҳужжат, музей фондида топширилди. Москвадаги марказий революция музейи бу ҳужжатларнинг кўп қисмини юборди.

(ТАСС).

Югославия Социалистик Федератив Республикаси. Белграддаги статистика бошқармасида энг ахши ҳисоблаш машиналари ишламоқда. ТАНОС-ТАСС фотоси.

ТУХУФА

ДАКАР. В. И. Лениннинг илмий мероси ривожланиб бораётган мамлакатлар учун социалистик қурилиш наъзирини ва практикасининг бебаҳо хазинасидир. Ана шу илмий мерос уларнинг муштариф экномикани планлаштириш асосида вужудга келтиришларига ёрдам беради, Сенегал иқтисодий тараққиёт планлаштириш институтининг директори

(ТАСС).

ИНТЕРВЕНЦИЯЧИЛАРГА ЗАРБАЛАР

ХАНОЙ. АП агентлиги хабар беради: Жанубий Вьетнам Халқ овозидан қуролли кучлари январнинг биринчи ярмида Америка Сайгон қўшнларининг қарилди. 4 январга ва АҚШга қарам мамлакатлар қўшнларини позицияларига тинимсиз ҳужум қилди, душмanning қовли қучига ва техникасига катта талафот етказдилар. Улар Намбо воийсидан 21-Сайгон дивизиясининг бир неча юз солдатини ва офи-

церини ўлдирдилар ва 8 самолётини уриб туширдилар. 7 январда Ратъя вилотыда душмanning 150 дан кўпроқ солдат сафдан чиқарилиди. 4 январга ўтар кечаси Жанубий Вьетнам ватанпарварлари Тэйвинь районидagi мустақамланган Фюкиннь пунктининг тор-мор келтириб, қўриққў қўшнларининг 200 дан кўпроқ солдатини ўлдирдилар ёки жароҳатлангилар ва р.

(ТАСС).

Америка самолётлари Камбоджага ҳужум қилмоқда

ПАРИЖ. Америка авиацияси Камбоджанин шарқ-жанубий районларига нег қўлашга ҳужум қилган пайтда навалъларини ишлатди. Франс-пресс агентлигининг хабарларидан маълум бўлишича, Американин бомбардимончи самолётлари Сайгон қўшнларига ва Лон Нол армияси отрядларига бевосита мадад бермоқдалар.

Америка информация агентлигининг хабарига қараганда, Сайгондаги Америка қўшнлари қўмондонлиги вакили Америка авиацияси Камбоджадаги Сайгон қўшнларини у ердан Америка Қўшма Штатларининг қуруқликдаги кучлари олиб кетилгандан кейин ҳам қўлаб-қўватлашни давом эттирди, деб айтироқ қилишга мажбур бўлди. АҚШ мудофиа ва министри Лейд яқинда Сайгонга бориб белган вақтдан кўнроқ маълумлар Камбоджада Сайгон операцияларини қўлгайтириш учун қўшма равади 25 миллион доллар талаб этган.

(ТАСС).

Америка Қўшма Штатларида фақат оддий америкаликларнинггина эмас, балки тақиқли сибсий арбобларнинг ҳам сўзларини пойлаш оддий иш бўлиб қолди.

(Газетадан).

Сенатор, бу қарбий денгиз разведкаси, қарбий разведка тепада туршти.

Сурат: Америкада чиқадиган «Геральд трибун» газетасидан олинди.

ТАСС фотохроникаси.

Аннабхау САТХЕ

ХИРА

Хикоя

Урушга кетишдан олдин Винак пул билан мактабнинг юқори босқичига имтиҳон топширган. Винак топшира олмаганди. Хира ишини ташлаб ҳажонини ва севинчининг ичига сийқиролмай Паварларнингга югурди. Винак мундирини ечиб, кителани елкасига ташлаб, астанганча курсида ўтирдик. У баланд бўйли, қорачадан келган йигит эди. Хира унинг қилчдек узун мўйлабларини, кийимларини кўриб уялганча останада туриб қолди. Винак йўл юриб чарчаган нидан мураб ўтирдик. Лекин Хирани кўриши билан дарров қаддини ростлади. Енида онаси ўтирдик.

— Э, Хира, киривер! — деб тақдир этди онаси.

Хира уялликчираб Винакнинг онаси енига ўтирди.

— Саломатмисиз, — сўради Хира.

— Яхши, синглим, яхши — деди Винак ҳайратомуз унга қарар экан: ўзининг аҳволини.

[Давоми. Боши газетанинг 16-сонига].

тардим, — деди Хира, — лекин адресини ҳам, нима деб ёзишни ҳам билмайман.

— Сен конвертнинг одиб келгин, Винакнинг ўзи адресини ёзиб беради, — деди онаси.

Хира ўша заҳоти конвертнинг одиб, Винакга узатди.

— Майли синглим, лекин ҳозир эмас. Жуда уйкум келаяпти. Эртага албатта икковимиз биргаликда ёзимиз, — деди Винак.

— Майли, эртага пешиндан кейин келаман. Фақат илтимос, бу ҳақда ҳеч кимга гапирманг, — деб ёлборди Хира. Агар уйдагилар Винакга хат ёзмакчи эканлигини билшса, менга кун беришмайдик.

— Хўп, хўп... Ушим сен ҳам ҳеч кимга айтмаман! Бунинимас эмас экан! У эрига хат ёзиб жиноятим! — деб келди Хира ўрнидан турди-да эшик томон йўл олди. Винак Хиранинг орасидан кўз узмай қараб қолди. Унинг йўғон оёқлари қалин сочлари ва ёшгина қадди-қомати жуда гўзал эди.

У кетгандан кейин, Винак ширин халларга берилиб эртанги кунини сабрсизлик билан кутди.

Эртаси кун Хира яна Паварларнингга кетаётганда қишлоқ бўмбўш эди. Фақат олди-ахдида кўчада биронинг абаеси бир пас кўриниб қоларди. Ҳамма далада шиллаётган атроф жим-жит. Фақат биргина Винак уйдига Хиранинг келишини кўтиб ўтирдик. Ниҳоят, у келгандан Винакнинг юраги ҳаяжондан уриб кетди. Уйда икковлар элғиз эди.

Хира отриткани Винакга бериб, ерга ўтирди. Винак эса темир қаратмак ўтириб олиб, адрес ёзди-да, Хирага қаради.

— Қани, синглим, айт, нима ёзди? Хира уялгандан бошини куйи солиди. Бирдан Винак ўзини қандайдир сеҳрли хис камраб олаётганини англади. Отриткани қаратмак ташлаб, деди: — Синглим, сенинг бу ерда ўтирганингни кўришса бадном қилишади, — дедию, — бориб эшикни қулфлади.

— Амаки бу нима қилганингни! — деган овоз эшитилди ва кейин ҳаммаёқ жим бўлди.

Лекин Винакнинг қалби уруш алагасида тошга айланган эди.

Бир оздан кейин эшик очилди.

Винак индамай Хирага қарайиб қаради. У терлаб, лаблари қурган ҳолда ерда ўтирдик. Кийимлари эзиллиб, сочлари тўзган эди. Уни қўқув босиб, бирор сўз айтишга мақоли келмасди. Нақадар уни кўришди — Винак ҳайвон каби унинг энг қимматбахо бойлиги — эрига бўлган соф мухаббатини лоғга бўлганди. Унинг бутун бойлигини тортиб олди. Бундан бир неча дақиқа кўнч ва бахт энди йўқолиб, унинг ўрнини қўқув босди. Уруш уни енди.

Хира девонга ўхшаб, хонага кўз югуртирди ва бирдан жанг майдонига юрбоқмоқчи бўлган хатини кўрди. Хатнинг ёнида эса унинг мангалустраси* ётарди. Ешли кўзлари билан мангалустрасига қараб туриб хатини олди-да ун кўли билан маҳкам ёқимлади. Бирдан қаби хатини куйи борича ташлаб қонини чиқарди. Алам билан юзларини қўқиб бошлади. Аста-секин эс-қушини йиғиб ўзини қўлга олди. Қўяганини тўрилади-да, уйдан чиқиб кетди. Винак ерда ялтилаб қолди.

* Мангалустра — вафодорлик тинимаси бўлмиш тадқиқоч.

дан туриб куйи борича оёғи билан Хиранинг биқинига тепилган эди, бечора боши билан деворга урилди.

— Кимнинг! Гапир! — бақирди у.

— Бунақа аҳволда у жавоб бермайди — деди Лакшман ўлига, — уни яшиллаб адабини бериш керак. Қани ўзинг кўрсат! Итгай қалтқани!

Лакшман икки ўғли билан Хирага ташлади. Дуч келган ерига уриб, тепиллашди. Хира оғриқдан лабларини тишларди. Юзлари қалтқандан шимган кўзлари кизариб кетганди.

Ниҳоят унинг нозик баданини чидаш бера олмай хушидан кетди. Лекин йиқилмай, тишларини маҳкам жипслаштирган ҳолда ўтириб қолди. Чол ва икки ўғли ҳам нарсани пайқамай уч ойдан бери қорнида олиб юрган боланинг отасини сўрашда давом этардилар.

— Улди у! — деди қўқиб тўсатдан қайнатаси.

Қараша, боши шилқ этиб елкасига тушган, оғиздан эса кўпик келарди.

— Менга қаранглр — деди забардаст қайниси. — Силлар шу ерда ўтириб туринглр, мен чукр казиб келаман.

Қайнана одатига кўра кишиларни ишонтирмоқчи бўлгандек Хирага яқинлашди-да суюнган ҳолда бақирди.

— Тезроқ қошиқ беринглр! Гунг ўғли қошиқ олиб келиб онасига берди. Кампир қошиқни Хиранинг оғизига тикиб тишларини бир-биридан ажратди. Бироздан кейин Хира ўзига келиб сув сўради.

— Алвастига сув берманглр, — бақирди қайниси.

— Айёрлик қилаяпти, — уриглр уни деди қайнатаси.

Яна Хиранинг устига кетма кетма Винак фронтда жанг қилётган бир пайтда, уйдагилари севимли хотинининг теридан туриб куйи борича оёғи билан Хиранинг биқинига тепилган эди, бечора боши билан деворга урилди.

— Кимнинг! Гапир! — бақирди у.

— Бунақа аҳволда у жавоб бермайди — деди Лакшман ўлига, — уни яшиллаб адабини бериш керак. Қани ўзинг кўрсат! Итгай қалтқани!

Лакшман икки ўғли билан Хирага ташлади. Дуч келган ерига уриб, тепиллашди. Хира оғриқдан лабларини тишларди. Юзлари қалтқандан шимган кўзлари кизариб кетганди.

Ниҳоят унинг нозик баданини чидаш бера олмай хушидан кетди. Лекин йиқилмай, тишларини маҳкам жипслаштирган ҳолда ўтириб қолди. Чол ва икки ўғли ҳам нарсани пайқамай уч ойдан бери қорнида олиб юрган боланинг отасини сўрашда давом этардилар.

— Улди у! — деди қўқиб тўсатдан қайнатаси.

Қараша, боши шилқ этиб елкасига тушган, оғиздан эса кўпик келарди.

— Менга қаранглр — деди забардаст қайниси. — Силлар шу ерда ўтириб туринглр, мен чукр казиб келаман.

Қайнана одатига кўра кишиларни ишонтирмоқчи бўлгандек Хирага яқинлашди-да суюнган ҳолда бақирди.

— Тезроқ қошиқ беринглр! Гунг ўғли қошиқ олиб келиб онасига берди. Кампир қошиқни Хиранинг оғизига тикиб тишларини бир-биридан ажратди. Бироздан кейин Хира ўзига келиб сув сўради.

— Алвастига сув берманглр, — бақирди қайниси.

— Айёрлик қилаяпти, — уриглр уни деди қайнатаси.

Яна Хиранинг устига кетма кетма Винак фронтда жанг қилётган бир пайтда, уйдагилари севимли хотинининг теридан туриб куйи борича оёғи билан Хиранинг биқинига тепилган эди, бечора боши билан деворга урилди.

сини шиллашпти. Бечоранинг аъзойи бадани мўмталок бўлиб кетганди. Қайнани ун ўлдирсам дейишди. Уни билан ҳақоратлаб, хўрдадилар. Қайнана уларга қараб ўз-ўзини кўрагига уриб, фарёд қиларди. Ниҳоят тонг отди. Қушлар уйғонди, ҳаммаёқ ёришиб кетди. Лекин Хира бир оғиз сўз ҳам айтмади. Забардаст қайниси ташқарига чиқиб, иккита ноъда олиб келди.

— Ота! — деди у — келинг мана бунини қулгоғига тиқамиз. Бўлмасга тилга кирмайдик у. Хира бошини кўтарди, унга ҳеч нарса даҳшатли туюлмади. У чал қартига қаради-да, бор кучи билан олдинги жароҳатли ерини тишлади. Яна кўлидан қон отилиб хушига келтирди. Хира ўзига келган, қўқирқиса уни қайнаган одамларга қаради. Узим адоғи-тамом бўлиб қолганди. Уни жонидан азиз кўрган эри бу пайтда ўқлар остида югурарди.

Хира бор кучини йиғиб, оҳиста шундай деди: — Улдирманглр мен. Мен бу ердан кетаман.

— Керага кетасан! — ўшиқриб сўради қайнатаси.

— Қишлоқдан бир умрга кетаман — қайтарди Хира, Қўлидан ҳамон қон оқарди.

Майли, шармандалик нима эканлигини билсин, — деди қайнатаси ўғилларига қараб. — Майли, майли, керага кетса кетасен, — деб маққуллади забардаст қайниси ҳам.

— Жуда яхши! Йўқо бу ердан номинг ўсин! — бақирди чол эшикни қўқириб. Хира эрига ўрнидан турди. Оёқлари қалтирарди. Зўрга бир неча қадам босган эди, тўсатдан қайнатаси: — Тўхта! — деб бақирди. [Давоми бор].

Редактор С. М. КАРОМАНОВ.

Театр ва драматург

Янги асарлар муҳокамасига бағишланган адабий анжуманлардан бирида «Тога ва жиянлар» (Рамаз Бобоқон) асарининг жанр хусусиятлари юзасидан қизгин мунозара бўлиб ўтганди. Бу асарини мунозара қатнашчиларидан баъзилари комедия деса, баъзилари комедия эмас, деганди. Комедия эмас деганлар ўз фикрида асосан икки асосига таянган эди. Биринчидан, «Тога ва жиянлар»даги комик ҳолатлар драмада ҳам, трагедияда ҳам бемалол учраши мумкин бўлса, иккинчидан Соқижон билан Божикон («Тога ва жиянлар»нинг персонажлари) ўртасидаги комик муносабатлар асосан кўнглик бағишлайди, холос. Ушундан «Тога ва жиянлар»ни комедия жанрига мансуб деб, уни кейинчалик комедия комедия сифатида, комедия-визуал пьеса талқин этиб янгилашди. Янгишмағилнинг томошбинига саҳнада — амалда исботлади: бош ҳажийи персонаж Меҳмонхўжаев (республика халқ артисти Лутфулла Назруллоев) ўз хизматлари билан обрў ва эътибор қозонган, кейинчалик тўралашиб, оммадан ажралиб қолган рақиб. Унинг индидуал сифатларига хос индидуаллиги мўҳими шукки, у хушомедийликни ёқтиради ва қурлишда сифат эмас, сон кетидан қувди. Унинг идеали — пьесада сон кўрсаткичига эришиш! Юзак қаратганда, Меҳмонхўжаев характерига юмор, комик сифатлар ётдиқ туюлади. Аммо автор ва режиссёр унинг иш услубини танқид қилишда, характерини очинишда ҳаётини комик ситуациялар аратида, томошбиниде жахия тимиз таркибига тўғноқ бўлувчи иллатларни фўш қилуви кучли ва қахрли қулги уйғотди.

Драма ва трагедияда иккинчи даражали элемент сифатида келадиган, комедияда етакчи роль ўйнайдиган қулги «Тога ва жиянлар»да ўзини бош хўсусият сифатида кўрсатган олган.

Ҳамза номли академик драма театри коллективининг авторлари билан икковий ҳамкорликда иш олиб бориб, янги драматургларнинг тугилишига доғалик қилляпти, пьеса муҳокамаларидаги мунозаралар, спектакль яратишдаги икковий изланишлари, улкан зафарлари билан драматургиямиз равақида кўп иллардан буён мўҳим роль ўйнаб келаяпти.

Отaxon театримиз — драматургларимиз учун икковий лаборатория, камолотга, санъат чўққиларига руҳлантирувчи таълимкор мактаб. Мана, бир мисол: бу ерда шоир Шукруллонинг тўғич драмаси — «Хатарли йўл» муҳокама қилинди. Муҳокамада режиссёр ва артистлар —устоз санъаткорлар «Хатарли йўл»нинг савиясини оширишда, авторнинг икковий камол топшида қимматли фикрлар билдирдилар. Даровде, ўша муҳокамада айтилгандай: «Хатарли йўл»даги бош икковий қаҳармон Абдусодиқнинг хислатлари драматик характерда етарлича чуқур очиб берилмаганди. Максгада эришши учун автор қаҳармонини рақиблари билан қулай шароитларда тўқнаштирарди-ю, аммо қулай шароитларда Абдусодиқ баъзан ўзини тўла-тўқис кўрсатолмай, бироз пассивлик қилиб қоларди. евлари—Бўрибой ва Ҳакимжон кирдиқорларини келтириб қўш этолмасди. Хуллас, ўз ишини яхши билмайдиган, етук инсон қабилидаги Абдусодиқ характерини яна ҳам тўлроқ очилиши керакка ўхшарди. Унда иналаридир етишмасди.

Театр коллективини «Хатарли йўл»нинг бундай нуқсонларини тўзатиш борасида автор билан икковий ҳамкорликда ишлариб, шу пьеса асосида дуррустгина спектакль яратди. Коллективнинг бу ҳамкорлиги асарининг воғза етишида ва алоҳида китоб ҳолида босиб чиқаришдагина эмас, шунингдек, Шукруллонинг наъбатдаги драмаси — «Табасум ўғилларининг эзиб тугаллашда ҳам катта аҳамиятга эришилди.

Театр билан драматург ҳамкорлигининг бу самараси бирдан бир факт эмас, албатта. Бундай фактларни қўллаб келтириш мумкин. Чунонки, Яшиннинг «Тормор», «Номус ва мухаббат», «Ҳамза», «Улим босқичларга» ва «Гернерал Раҳимовнинг, Уйғуннинг «Она», «Қалтир қазил», «Хўт қўшиқ», «Навбахор» ва «Шубҳасини, Иззат Султоннинг «Йимон» ва «Номалум киши»сини, Рамаз Бобоқоннинг «Тога ва жиянлар»ини саҳнага кўйишда режиссёр ва артистлардан олган сабақлари «Йўлчи юлдуз» (Яшин), «Хуррият», «Парвоз» (Уйғун), «Шир қалби» (Иззат Султон), «Йимон жинси» (Рамаз Бобоқон) каби драматургнинг яратилишига баракали таъсир кўрсатди.

Театр ва драматургларимиз ҳамкорлигида юз кўрсатган яна бир хислат — яхши чиққан, яна ҳам яхши чиқинчи асослари бўлган спектакль устидаги икковий ишчи инҳоясига етказмагунча қўямаслик олдун спектакль учун Бунттифокон конкурс лавуреати (1959) бўлганига ўйиндан олди. Шу вақт орасида автор (Яшин) ва режиссёр (Т. Хўжаев) эришган улкан етуклар билан киришган алоқамият, спектакль фазилатларини ошириш устида ўзаро икковий ҳамкорликни давом эттирди. На, тижмада, спектакль савияси яна бир неча поғона ошиб, Лениннинг ўз инлиқ тўғича энг яхши тўғилардан бўлди.

Эндиликда машҳур театримизнинг икковий изланишларида, драматургларимиз билан ҳамкору ҳамдастлигида янги янги зафарлар қозонишига тиллақдошимиз.

Б. ҒУЛОМОВ.

ЭКЛАМА

ЭЪЛОНЛАР

БОРТ ОРТДАГИ КИШИ — «ТОШКЕНТ СОВЕТНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 10 да), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «КўКЧА» (кечурун).

ТОМ СОВЕРНИНГ САРГУШАШЛАРИ: Хинду Дзонинг Улим — «ВОСТОК» (кеч 7 да).

Директор — САҲЪАТ САРОНИ (кечурун).

22 ЯНВАРДА

Эгер юдузлари (2 серия) — «ЧАНКА» (кундуз соат 12, 3, кеч 6 ва 8.40 минутда), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 3 кеч 6 ва 8.45 минутда), «ТОШКЕНТ СОВЕТНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 3, кеч 6 ва 9 да), «КўКЧА» (оралаб соат 11, кундуз 2.5, кеч 8 да).

Шлесаридаги кувноқ даврлар — «СПУТНИК», «МОСКВА» (кундуз ва кечурун).

Икки океан сирини (2 серия) — «ЎЗБЕКИСТОН» (оралаб соат 10, кундуз 1, 4, кеч 7 ва 10 да).

Цирк — «ВОСТОК» (кундуз ва кечурун).

Директор (2 серия) — САҲЪАТ САРОНИ (кундуз соат 12, 3, кеч 6 ва 8.45 минутда).

Жаннатдан қувилган — НАВОЙИ номли (Ўзбек тилида, оралаб соат 11, кундуз 12.40, 4.40 ва кеч 8.40 минутда).

ТЕАТР

НАВОЙИ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 21-22 да Гулсара, 22-23 да Мирзо Улуғбек.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 21-22 да Фаргона тон отғучи, 22-23 да Жон қизлар, 23-24 да Ҳамза, 24-25 да Навоий Астроабода (кундуз) Ешлинда берган кўнги (кечурун).

Кино

21 ЯНВАРДА

Эгер юдузлари — «ЧАНКА», «СПУТНИК», «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК», «МОСКВА» (кечурун).

Яшасин севги! — «СПУТНИК» (кеч 6 да).

Шлесаридаги кувноқ даврлар — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ТОШКЕНТ СОВЕТНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кечурун).

ТЕЗ КУНДА!

ЯНГИ СПЕКТАКЛЬ

А. СОФРОНОВ

К. ЯШИН ва В. РҶЗИМАНОВ таринмаси.

„МАШАҚҚАТЛИ ЙҶЛ“

2-қисмдан иборат драма

Саҳнага кўнчи режиссёрлар — Ўзбекистон ССР халқ артисти А. О. ГИНЗБУРГ ва О. Я. ЧУБАЯС.

Режиссёр ассистенти — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Т. АЗИЗОВ.

Расомлар — И. ГЛАЗУНОВ ва Г. ШЕВЕЛЕВ.

ТЕЛЕВИЗОР

21 ЯНВАРЬ

ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КўРСАТАДИ

18.25 Кўрсатувлар программаси. Рус тилида: 18.30 Воллар учун мультфильм. 18.50 «АХБОРОТ» инфомацион программаси. 19.05 Ўзбек шоирларининг янги таржумалари. 19.25 «Менинг гармоним». (Фильм-концерт).

Ўзбек тилида: 19.40 «АХБОРОТ» инфомацион программаси. 19.55 КПСС XXIV СЪЕЗДИ ШАРАФИГА. «Илгор коллективларининг социалистик мажбуриятлари». 20.10 «Кремль нуранглири». Бадий фильм (рус тилида). 21.35 «Илми коммунизм мантиби». 21.50 Янгиликлар. 22.00 Ўзбекистон ССР областларининг КПСС XXIV съездида бағишланган телевизион фестивали. ВУХОРО ОБЛАСТИ. 23.30 Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

МОСКВА КўРСАТАДИ

20.00 Кўрсатувлар программаси. 20.05 Янгиликлар. 20.15 «Жардон қўшиқлар». 21.00 Янгиликлар. 21.05 Ҳукуматлар учун. «Олтин шайба клуби мукофоти» учун. 21.30 Миллионлар ленинга уни-верситети. 22.00 «Ленин хамда хислатлари». Бадий фильм. 24.00 «ВАК» инфомацион программаси. 00.30 Москва кўрсатувларининг охири.

21 ЯНВАРЬ

ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КўРСАТАДИ

18.25 Кўрсатувлар программаси. Рус тилида: 18.30 Воллар учун мультфильм. 18.50 «АХБОРОТ» инфомацион программаси. 19.05 Ўзбек шоирларининг янги таржумалари. 19.25 «Менинг гармоним». (Фильм-концерт).

Ўзбек тилида: 19.40 «АХБОРОТ» инфомацион программаси. 19.55 КПСС XXIV СЪЕЗДИ ШАРАФИГА. «Илгор коллективларининг социалистик мажбуриятлари». 20.10 «Кремль нуранглири». Бадий фильм (рус тилида). 21.35 «Илми коммунизм мантиби». 21.50 Янгиликлар. 22.00 Ўзбекистон ССР областларининг КПСС XXIV съездида бағишланган телевизион фестивали. ВУХОРО ОБЛАСТИ. 23.30 Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

МОСКВА КўРСАТАДИ

20.00 Кўрсатувлар программаси. 20.05 Янгиликлар. 20.15 «Жардон қўшиқлар». 21.00 Янгиликлар. 21.05 Ҳукуматлар учун. «Олтин шайба клуби мукофоти» учун. 21.30 Миллионлар ленинга уни-верситети. 22.00 «Ленин хамда хислатлари». Бадий фильм. 24.00 «ВАК» инфомацион программаси. 00.30 Москва кўрсатувларининг охири.

21 ЯНВАРЬ

ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КўРСАТАДИ

18.30 «АХБОРОТ» инфомацион программаси. 18.40 «ВАТАН ЭҒЛОНИ». (Телефильм). 19.15 «Бугун дундиёр» сиз билан. (Музикали кўрсатув).

РАДИО

21 ЯНВАРЬ

ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

6.15 Тонги концерт. 8.25 Ватан ҳангиди кўшиқлар. 9.30 Фортепьяно пьесалари. 9.50 Халқаро мавзуларда сўхбат (тонгича). 10.10 Ешлик кўшиқлари. 11.15 «ДЕПУТАТ ВА ҲАЁТ» туркумидан. «Илчилик оңсори» радиоочетири (Ўзбекистон). 11.30 С. Юдаков. Поэма рапсодия. 11.45 Москва. 12.15 Халқ талантиларининг концерт. 13.30 Совет композиторларининг фортепьяно кўйлар. 16.10 Ешлар учун музикали савт (Ўзбекистон). 16.50 «Правда» газетасининг обзори. 17.00 «А. Навоий поэмалари асосида Ўзбек композиторлари яратган балетлар». Музикали шиттириш. 18.00 «Коммунист ахлоқ ва тарбия мавзуларида» (Ўзбекистон). 18.10 Ешлик кўйлади. 19.20 Радио ошпуғилларининг талабларига

21 ЯНВАРЬ

ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КўРСАТАДИ

18.25 Кўрсатувлар программаси. Рус тилида: 18.30 Воллар учун мультфильм. 18.50 «АХБОРОТ» инфомацион программаси. 19.05 Ўзбек шоирларининг янги таржумалари. 19.25 «Менинг гармоним». (Фильм-концерт).

Ўзбек тилида: 19.40 «АХБОРОТ» инфомацион программаси. 19.55 КПСС XXIV СЪЕЗДИ ШАРАФИГА. «Илгор коллективларининг социалистик мажбуриятлари». 20.10 «Кремль нуранглири». Бадий фильм (рус тилида). 21.35 «Илми коммунизм мантиби». 21.50 Янгиликлар. 22.00 Ўзбекистон ССР областларининг КПСС XXIV съездида бағишланган телевизион фестивали. ВУХОРО ОБЛАСТИ. 23.30 Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

МОСКВА КўРСАТАДИ

20.00 Кўрсатувлар программаси. 20.05 Янгиликлар. 20.15 «Жардон қўшиқлар». 21.00 Янгиликлар. 21.05 Ҳукуматлар учун. «Олтин шайба клуби мукофоти» учун. 21.30 Миллионлар ленинга уни-верситети. 22.00 «Ленин хамда хислатлари». Бадий фильм. 24.00 «ВАК» инфомацион программаси. 00.30 Москва кўрсатувларининг охири.

21 ЯНВАРЬ

ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КўРСАТАДИ

18.30 «АХБОРОТ» инфомацион программаси. 18.40 «ВАТАН ЭҒЛОНИ». (Телефильм). 19.15 «Бугун дундиёр» сиз билан. (Музикали кўрсатув).

РАДИО

21 ЯНВАРЬ

ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

6.15 Тонги концерт. 8.25 Ватан ҳангиди кўшиқлар. 9.30 Фортепьяно пьесалари. 9.50 Халқаро мавзуларда сўхбат (тонгича). 10.10 Ешлик кўшиқлари. 11.15 «ДЕПУТАТ ВА ҲАЁТ» туркумидан. «Илчилик оңсори» радиоочетири (Ўзбекистон). 11.30 С. Юдаков. Поэма рапсодия. 11.45 Москва. 12.15 Халқ талантиларининг концерт. 13.30 Совет композиторларининг фортепьяно кўйлар. 16.10 Ешлар учун музикали савт (Ўзбекистон). 16.50 «Правда» газетасининг обзори. 17.00 «А. Навоий поэмалари асосида Ўзбек композиторлари яратган балетлар». Музикали шиттириш. 18.00 «Коммунист ахлоқ ва тарбия мавзуларида» (Ўзбекистон). 18.10 Ешлик кўйлади. 19.20 Радио ошпуғилларининг талабларига

АТЛАС ҲАНГОМАСИ

Возврат одадгадидек одамлар билан гавжуи. Ҳамма поездга чқиш учун ошқикати. Ленин йўлчилик орасида ўрта бўйли йитининг кўзлари беко. Бирор нарсанин йўқотгандай тўрт томонга олазарак эди...

Миллиция ходимлари бу кишидан шубҳа қилляпти. Ички ишлар бўлимига олиб келиб, унинг қўлидаги чамадонини очиб кўришди. Қават-қават атласлар ялғал товларди. Ҳисоблаб кўришди: 258 метр.

Самарқанд областининг Хатирин районидида «Партия XXII съезди» колхозида истижомат қилувчи Шодиқул

Жўраев миллион ходимлари олдига довлраб қолди. — Қариндошларимга савгага олувдим, — деб жавоб берди у. Қизик, совга учун шунча атлас оладим, киши. — Қерадан олдингиз? — Бешайроғоч массивидидаги санао моллари мағазинидан. Метри 4 сўм 30 тийиндан.

Давлат баҳосида бир метр 3 сўмдан сал ошқ турадиган атласни қандай қилиб қимматига олдиш мумкин? Миллиция ходимлари ана шу мувобиқ ечин учун мағазинга бориб, текширини ишларини олиб боришди. Мағазини ходимлари яқинда бизду худи шундай атлас соти-